

Matti Vanhanen kesk

Talousarvioaloite määrärahan lisäämisestä yleisten kirjastojen toiminnan kehittämiseen kansalaisten ja päättäjien vuoropuhelun foorumeina (1 000 000 euroa)

Eduskunnalle

Suomen itsenäisyyden juhlarahasto Sitran rahoittama ja fasilitoima Kirjastoista kansanvallan foorumeita -hanke päätti vuoden kestäneen työnsä kesäkuun lopussa. Hankkeen tarkoitus oli kasvattaa luottamusta ja yhteiskunnallista osallisuutta tuomalla päättäjiä ja kansalaisia tiiviimpään vuorovaikutukseen. Hankkeen taustalla oli myös vuonna 2017 uudistunut kirjastolaki, joka määritteli yhdeksi yleisten kirjastojen tehtävistä demokratian ja sananvapauden edistämisen.

Hankekokonaisuus kehitti ja testasi konsepteja, joilla kirjastoista kehitetään keskustelemaan demokratian virtuaalisia ja fyysisiä kohtaamispaikkoja, osallisuuden edistäjiä ja kohtaamisten mahdollistajia. Mukana olivat Oulun, Turun, Pietarsaaren, Imatran, Inarin ja Mäntyharjun kirjastot. Hanke valmisteltiin laajassa yhteistyössä eduskunnan puhemiesen aloitteesta ja mukana olivat mm. eduskunnan puhemiesneuvosto, eduskunnan kirjasto, Yleisten kirjastojen neuvosto, Suomen kirjastoseura, oikeusministeriö, opetus- ja kulttuuriministeriö, ulkoministeriö, Euroopan komission Suomen edustusto, Nuorisovaltuustoliitto, Kuntaliitto sekä Sitra.

Sitran rahoittaman hankkeen jatkoksi valtion vuoden 2021 tulo- ja menoarvioon varattiin miljoonan euron määräraha hankkeessa kehitettyjen konseptien ja toimintamallien skaalaamiseksi kaikkiin Suomen kirjastoihin. Kirjastotoimi järjesti määrärahalla ylimääräisen valtionavustushaun 16.8.2021—20.9.2021 Suomen kirjastoille (Erityisavustus yleisten kirjastojen toiminnan kehittämiseen kansalaisten ja päättäjien vuoropuhelun foorumeina).

Ettei kirjastoissa hyvin alkanut toiminta mm. kansanedustajien ja kansalaisten kohtaamisen edistämiseksi jäisi vain kertaluonteiseksi ja vain osaan kunnista, tarvitaan toiminnalle pysyvämpää rahoitusta. Tämä tukisi sekä kirjastojen pitkäjänteisempää työtä demokratian edistämiseksi, että kansalaisten osallisuuden toteutumista. Tarkoituksena pitää olla, että hankkeen kehittämät toimintamuodot jäävät kiinteäksi osaksi kirjastojen kehittyvää normaalia toimintaa.

Edellä olevan perusteella olisi välttämätöntä, että myös vuoden 2022 valtion tulo- ja menoarvioon varattaisiin opetus- ja kulttuuriministeriön pääluokkaan käytettäväksi miljoonan (1 000 000) euron määräraha (Erityisavustus yleisten kirjastojen toiminnan kehittämiseen kansalaisten ja päättäjien vuoropuhelun foorumeina).

Edellä olevan perusteella ehdotan,

Talousarvioaloite TAA 395/2021 vp

että eduskunta lisää 1 000 000 euroa momentille 29.80.30 yleisten kirjastojen toiminnan kehittämiseen kansalaisten ja päättäjien vuoropuhelun foorumeina.

Helsingissä 8.10.2021

Matti Vanhanen kesk